אמר ליה אביי והא רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כי מגעת להו רבי מאיר ורבי יוסי בהדי הדדי לא פליגי ולא פליגי והא מיפלג פליגי א"ל פליגי במאי דפליגי ולא פליגי במאי דלא פליגי דאמר רבי יצחק בר יוסף א"ר יוחנן הכל מודים היכא דאמר תחול זו ואחר כך (אמר) תחול זו דברי הכל לא חיילא לא תחול זו אלא א"כ חלה זו דברי הכל חיילא כי פליגי דאמר תמורת עולה תמורת שלמים רבי מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים שמע מינה מיהדר קא הדר ביה ור' יוסי אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא פלגא תמורת עולה ופלגא תמורת שלמים להכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימרא דכולה עולה וכולה שלמים הויא אמר ליה הוא אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי אמר עולא ואיתימא רב אושעיא אפשר ידעין חברין בבלאה כזית כזית תנן או כזית וכזית תנן כזית כזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכל עירוב מחשבות הוי או דלמא כזית וכזית תנן דלרבי יהודה פרטא הוי וכל שכן כזית כזית תא שמע דבעא מיניה לוי מרבי חישב לאכול כזית למחר בחוץ מהו א"ל זו שאילה עירוב מחשבות הוי אמר לפניו רבי שמעון ברבי לא משנתינו היא לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת הא אידך עירוב מחשבות הוי א"ל הוא שאל בי דבר חכמה ואת אמרת משנתינו לדידך דאתניתך תרתי לא קשיא לך לדידיה דלא אתניתיה אלא חדא ושמעינהו לרבנן דקא גרסי תרתי וסבר דידי דווקא ודידהו עירוב מחשבות הוי או דלמא דידהו דווקא ולדידי שיורי שייר לי ומדשייר לי לדידי הא שייר להו לדידהו נמי בהך והי אתנייה אילימא כזית וכזית אתנייה האי לאו שיורא הוא אלא כזית כזית אתנייה ותיבעי ליה כזית וכזית סבר איבעי מיניה חדא דשמענא תרתי דאי בעינא כזית וכזית הא ניחא אי אמר לי כללא כ"ש כזית למחר בחוץ אלא אי אמר לי פרטא אכתי כזית למחר בחוץ קא מיבעיא לי אי הכי השתא נמי התינח אי אמר ליה כזית למחר בחוץ פרטא כ"ש כזית וכזית אלא אי א"ל כללא אכתי כזית וכזית מיבעי ליה אם כן מרתח רתח

אמר ליה אביי והאמר רבה בר בר חנה כו'. לתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש לקמן והלכך רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא כרבי יהודה סבירא ליה דשחיטה הויא כמו לחלות דאמר אביי דמודה רבי מאיר ולא כרבי יהודה ותימה דמאי מקשי ליה רבא לאביי לעיל והרי שחיטה דכי לחלות דמי ופליגי הלא ר' יהודה ודאי הוא דלית ליה תפוס לשון ראשון אבל רבי מאיר לא דלית ליה לאביי רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אלא מדאמר תמורה כו' שמע מינה מהדר קהדר ביה ואפילו אמר מתחלה נתכוונתי לומר שניהם לא מהימנינן ליה:

כזית כזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכל עירוב מחשבות הוי. מכאן הגי"ה רבינו תם הספרים דגרסינן בשבועות בסוף שבועת הפקדון (דף לח.) דלא לך לא לך אינו חייב אלא אחת דכללא הוי ואילו לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת דהוי פרטא והכא משמע איפכא דעפי הוי עירוב מחשבות כזית וכזית מכזית כזית וכן משמע התם בירושלמי דמלמי שאילת שלום כנגט ללא לך ולא לך וגבי שאילת שלום אמרינן בגיטין (דף פו.) שאילו פסול ושאילו כשר. ברוך: קשה לי מלמחר בחוץ דאמר רבי מודה רבי יהודה בעירוב מחשבות והיינו כמו לחלות ולעיל דאמר רבא דלחלות פליגי ומייתי ראיה לאביי משחיטה דרבי יהודה ומאי ראיה הא רבי יהודה מודה ועוד דסבר רבא אינה לשחיטה אלא לבסוף וכיון דאין המחשבה חלה עד משהו אחרון כך הוי כזית למחר כזית בחוץ כמו כזית למחר וכזית בחוץ ופליגי לרבא ועוד תמורת עולה ושלמים דפליגי לרבא. ברו"ך: **א"כ** מרתח רתח. שלא היה לו להניח כזית וכזית ולשאול מכזית למחר בחוץ דמשמע דמלספקיה דפשיטא ליה דפרטא הוא:

כי מגעת להו. אם תרצה לקרב את דבריהם קרובים הם להיות שוים דתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש לקמיה והלכך אפילו רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא סבר לה כר' יהודה: **ול"פ.** בתמיה: **והא שמעי' להו דפליגי ואמר ליה פליגי במאי דפליגי.** כדמפרש ואזיל: **ול"פ במאי דלא פליגי.** והאי ל"פ דקאמר הכי קאמר ל"פ בתפוס לשון ראשון אלא בדעתיה דגברא בהוכחת דיבורו על מחשבתו אבל תרווייהו אית להו דבתר כוונתו אזלינן: **הכל מודים היכא דאמר תחול תמורת עולה ואח"כ תחול תמורת שלמים דברי הכל לא חיילא.** דאין קדושה חלה על קדושה: **חיילא.** הואיל ויתכוון לכך ותרעה ויהא דמי חציה עולה ודמי חציה שלמים: **מיהדר קהדר ביה.** ולמזור אי אפשר: **ורבי יוסי.** אמר לך האי גברא לא מיהדר קהדר אלא לכך נתכוון וסבר אי אמינא (תורת) תמורת עולה ושלמים משתמע פלגא עולה פלגא שלמים וקדושה ואינה קריבה דאי אפשר להקריב לחצאין אימא תמורת עולה תמורת שלמים כי היכי דתפסוט קדושת עולה בכולה וקדושת שלמים בכולה וטעי דסבר השתא קריבה הלכך לתרווייהו איכוון ודכליו קיימין ותימכר: ה"ג **להכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימרא דכולה עולה כולה שלמים.** וכ"ך קבלת"י במתור"ה. שמעינן מיהא מדרבה בר בר חנה דהיכא דאמר תמורת עולה ושלמים מודה רבי מאיר אלמא לאו כרבי יהודה סבירא ליה דמתני' להא דמיא דלכך נתכוון תחלה והא דאמר כזית כזית תרי זימני משום דבעא למיחשב בשני זיתים ועל כרחך לאו מיהדר הוא דכמה זתים יש בה: **אמר ליה.** רב דימי לאביי ומדרבה בר בר חנה מותבת לי איהו אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי אף באומר תמורת עולה ושלמים שנתכוון לשניהם אית ליה לרבי מאיר תפוס לשון ראשון כר' יהודה: **כזית כזית תנן.** דלרבי יהודה הוי פרטא וכשתי מחשבות נינהו ואפילו בעבודה אחת ותפוס לשון ראשון אבל כזית וכזית דחד דבורא הוא עירוב מחשבות ואינו פגול: **ת"ש.** דכזית וכזית תנן וכ"ש כזית כזית: **דבעא מיניה לוי מרבי כזית למחר בחוץ.** חישב על זית לאכלו למחר חוץ למקומו לר' יהודה מהו מי אמרי' בהא מודי רבי יהודה (א) וחדא מחשבה מעורבת היא דאהדוא גופיה דקחשיב לאכול למחר חשיב בחוץ וכחדא אכילה או דלמא תפוס לשון ראשון לעולם: **זו שאילה.** בניחותא שאילה גדולה שאלת: **עירוב מחשבות הוי.** אפי' לר' יהודה: **לא משנתינו היא זו.** ולמאי קלקת ליה הא מתניתין היא דעירוב מחשבות הוי מדנקט פלוגתייהו בכזית למחר כזית בחוץ דהוי שתי אכילות בהא הוא דפליג ר' יהודה הא כזית למחר בחוץ דבחדא אכילה קחשיב לאוכלו למחר חוץ למקומו מודי: **הוא שאלני דבר חכמה.** לפום מאי דלאתניתיה: **לדידך** (ג) **הוא דאתניתך כמתניתין תרתי.** לך שניתים במחלוקותם דבין בכזית כזית בין בכזית וכזית פליגי: **לא קשיא לך.** דאמרת מדתנינן הך תרתי ולא תנן הך שמע מינה בהא מודי רבי יהודה: **לדידיה דלא אתניתיה אלא חדא.** ללוי שלא שניתי לו במחלוקותם אלא אחת מהם ולקמן מפרש דכזית כזית אתנייה: **ושמעינהו להו לרבנן.** דבי מדרשא שאר תלמידי דקא (ג) גרסינן תרתי כמו ששניתי לך ולא ידע לוי אם מעלמא הוסיפוה או אני שניתיה להם ומשום הכי מספקא ליה הך שלישי דסבר הי דוקא משנתו או משנתיהם: **דידי דוקא.** דבכזית כזית הוא דפליגי ודידהו דכזית וכזית עירוב מחשבות הוי ולא קבלוה מרבי אלא הם טעו והוסיפוה וכ"ש כזית למחר בחוץ הוי עירוב מחשבות או דלמא דידהו דוקא ומפיו שמעוה ולדידי שיורי שייר לי ולא שנאה ולעולם אף בה נחלקו ואע"פ שלא היה לי ללומדה מלך ששנה לי: **וכי היכי דשייר לי.** הך דכזית וכזית שייר להו נמי הך דכזית למחר בחוץ ולא שנאה להם ולעולם אף בה נחלקו הילכך דבר חכמה שאל: **והי אתנייה.** דלא הוה ליה למילף הך מיניה: **אילימא כזית וכזית אתנייה.** ולרבי יהודה פרטא הוי האי לאו שיורא הוא דממילא מצי למילף דכל שכן כזית כזית וכיון דלא שייר ליה מידי הוי ליה למשמע דלאו בהא דכזית למחר בחוץ נמי איפלוג הוה מתני לה ניהליה ודווקא אתנייה כלהנך הוא דפליגי אבל בהא מודה רבי יהודה: **אלא כזית כזית אתנייה.** דלא הוה ליה למילף מיניה הסיפא דכזית כזית וכי שמעינהו לרבנן דתנו לה איסתפק ליה אי אתניינהו רבי לדידהו ולדידיה שיירה אי לדידיה דווקא אתנייה ולדידהו הא דאוסיפוה: **ותיבעי ליה כזית וכזית.** הואיל ומספקא ליה אי רבי אתנינהו לה אי לא: ה"ג **הניחא אי אמר לי כללא כל שכן כזית למחר בחוץ אלא אמר לי פרטא אכתי כזית למחר בחוץ תיבעי לי אי הכי השתא נמי הניחא אי א"ל כזית למחר בחוץ פרטא כל שכן כזית וכזית אלא אי א"ל כללא אכתי כזית וכזית מיבעיא ליה א"כ מירתח רתח השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא: א"כ מירתח קא רתח.** כלומר הכי סבר לוי איבעי מיניה הך דלישמע מיניה תרתי דלאי אמר לי בה פרטא כ"ש כזית וכזית דתרי אכילות נינהו ואיכא לפלוגינהו בתרי דיבורי ואי אמר לי כללא בניחותא בלא רתיחה אישמע מיניה דהך הוא דהוי כללא אבל כזית וכזית פרטא ודלאתנייהו לרבנן דהם סבירא ליה בכזית וכזית נמי כללא מירתח רתח ומהדר לי בריתחא מאי

מוסף רש"י

אפשר ידעין חברין בבלאה. והלואי שיהו יודעין טעם זה רודיעטו (פסחים נט.): זו שאילה. בניחותא יפה שאלת ואשיבך עליה (לקמן צב.):

◆

ליקוטים

שייך לעמ' הבא

חישב שתאכלהו אש למחר כו'. מחשבת פגול אף על גב דקרי ליה מחשבה וגמרינן לה בזבחים כלא יחשב אפילו הכי בעינן דיבור כדמוכח בסוף פרק ב' דזבחים דפריך אלא מעתה חישב שתאכלהו אש למחר דכתיב תאכלהו אש לא נופח הכי נמי דפגול ומשני אי דאפקיה בלשון אכילה הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפקיה בלשון הקטרה ילישן אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד, ואם היה הדבור תלוי במחשבה מה שייך לחלק בין חושב בלשון אכילה למחשב בלשון הקטרה. ועוד מדקאמר אי דאפקיה משמע דאיירי בדבור. ועוד ראיה מראיתא במנחות דקאמר אי הכי שלמים נמי לשם שלמא בעלמא ואם היה הדבור תלוי במחשבה נישיילי' אם חישב לשם שלמים או לשם שלמא אבל אם הדבור תלוי בדיבור ניחא. וכן בפרק ב' דמנחות השוחט את הכבש לאכול כזית מחביו מהו חבירו כבש משמע או לחם משמע כשמע שבהדיא הוציא בפיו חברו שאם בלבו חשב זה הוא יודע אם חישב כבש או לחם. והכי נמי אשכחן בפרק המפיר נשחט כגון שנגמר בלבו למולים ולערלים והוציא בפיו לערלים ולא הספיק לומר למולים עד שנגמרה לשחיטה בערלים ואם לא היה צריך דבור מה לי הוציא בפיו מה לי לא הוציא כיון דאין צריך דיבור. ומחשבה פגול במחשבה שלא לשמן או לשם בעליו או לערלים דכולהו חד גונא נינהו. ועוד אמרינן בהניזקין כהנים שפגלו מזידין חייבים ומייתי לה על חוקיה דאמר דבר תורה אחד שוגג ואחד מזיד חייב דהיזק שאינו ניכר שמיה היזק ואי במחשבה בעלמא היכי מחייב והא העושה מלאכה בפני חטאת פטור מדיני אדם אפילו לחזקיה אף על גב דאסח דעתיה דלא חשיב כהיזק שאינו ניכר דעלמא הואיל דליכא אלא במחשבה בעלמא. אבל ודאי צריך דיבור ובדיבור חשיב היזק גמור כיון דנפסל על ידי דיבורו. והא דאמרינן התם בהניזקין גבי כהן גדול ביום הכיפורים ודילמא דשמעניה דפגיל אין ראיה דאיכא למימר דדוקא ודילמא הא דמהימן כגון דשמעניה אבל קרבן שלו יכול לפגל אפילו לא שמעניה. ואין לדקדק מהא דלא מייתי שם ראיה מפגול דכל השנה דדילמא

מסורת הש"ס

א) [תמורה דף כו. ע"ש], ב) [פסחים סג: גיטין עח: חולין מה.] עי' ירושלמי גיטין פ"ט ה"ו, שבועות פ"ה ה"ד, ג) קידושין מו. שבועות לח., ד) [לקמן לג: ב"ק קטח.], ה) [שבועות לו: קידושין מו: חולין עב.]:

◆

הגהות הב"ח

(א) ד"ה וחדא מחשבה מעורבת וכו' דחדא מחשבה: (ב) ד"ה לדידך דאתניתך כצ"ל ותיבת הוא נמחק: (ג) ד"ה ושמעינהו וכו' דקא גרסי תרתי:

◆

שינויי נוסחאות

א] והא אמר רבה (שיטה וכ"ה בתוס'): ב] נ"ל לרבי (שיטה): ג] יוסי סבר אי (כ"י, וכ"ה בתמורה): ד] בבלאי (כ"י): ה] בחוץ לר' יהודה מהו וכו' ועירוב מחשבות (כ"י): ו] בחצי זית בחוץ כו' בחצי זית בחוץ. כל זה ליתא בכ"י. ועי' דק"ס: ז] שאלני (שיטה): ח] תרתי מספקא ליה ואמר דידי (שיטה): ט] נ"א אתנייה דלרבי יהודה פרטא הוי, כ"ש כזית כזית אלא כזית כזית (שיטה). [וכ' בק"ן דאין הפרש בין גי' זו לגי' דידן]: י] בכ"י נוסף דשילהו לית להו תפוס לשון ראשון: יא] נ"ל וכולה (כ"י): יב] זית אחד

שיטה מקובצת

שיטה מקובצת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones